

Vastaus valtuustoaloitteeseen: Lisää luontoa päiväkoteihin

Sivistyslautakunta 30.03.2023 § 16
1332/00.02.00.02/2022

Valtuutettu Leni Niinimäki ja 36 allekirjoittanutta esittävät valtuustoaloitteessaan (21.9.2022), että Nurmijärvellä selvitetään tavat, joilla varhaiskasvatuksessa voidaan lisätä lasten päivittäistä kosketusta monimuotoisen luonnon mikrobistoon.

Valtuusto on päättänyt kokouksessaan 21.9.2022 (§ 79) lähettää valtuustoaloitteen kunnanhallitukselle valmisteltavaksi.

Sivistys- ja hyvinvointitoimiala on valmistellut aloitteeseen seuraavan vastauksen:

Valtuustoaloitteen mukaan tutkimusten perusteella lasten vastustuskyky on laskenut luonnossa liikkumisen vähenemisen ja monimuotoisen luonnon hupenemisen myötä. Tutkimusten mukaan kosketus monimuotoiseen luonnon mikrobistoon parantaa lasten immuunijärjestelmää. Valtuustoaloitteen mukaan luonnossa liikkuminen ja luonnon tuominen osaksi varhaiskasvatuspäivää tukee lasten hyvinvointia ja terveyttä. Tämä edelleen tuo säästöjä sairauskuluissa, vähentää lasten poissaoloja varhaiskasvatuksessa ja mahdollistaa lasten vanhempien työssäkäynnin.

Luonnonvarakeskuksen (Luke), Helsingin yliopiston ja Tampereen yliopiston tutkimuksessa (2022) osoitettiin silmin näkymättömän luonnon monimuotoisuuden eli mikrobiologisen monimuotoisuuden vaikuttavan päiväkotikäisten lasten immuunipuolustukseen. Merkittävä tekijä tulokselle oli lapsen altistuminen luonnon mikrobeille.

Vastaavia tuloksia on todettu myös Luonnonvarakeskuksen vuonna 2020 julkaistussa tutkimustuloksissa. Myös Helsingin yliopiston ja Hämeen ammattikorkeakoulun Kohti tervettä aikuisuutta (KOTA)-hankkeessa tehdyn tutkimuksen perusteella KOTA-tutkimusryhmä suosittelee mikrobiympäristöltään luonnonmukaisten viherpihojen rakentamista päiväkoteihin. Tutkimuksen mukaan viherpiha todennäköisesti vähentää immuunijärjestelmän häiriöiden riskiä ja lisää lasten kokonaisvaltaista hyvinvointia.

Varhaiskasvatuksen järjestämistä ohjaa Nurmijärven kunnan varhaiskasvatussuunnitelma. Varhaiskasvatussuunnitelmaan luonto, luonnossa liikkuminen sekä ympäristökasvatus on kirjattu vahvasti osaksi varhaiskasvatuksen arkea mm. oppimisympäristönä.

”Luonto sekä pihat, leikkipuistot ja muut rakennetut ympäristöt ovat myös varhaiskasvatuksen oppimisympäristöjä. Ne tarjoavat kokemuksia, materiaaleja ja monipuolisia mahdollisuuksia leikkiin ja tutkimiseen. Niitä hyödynnetään liikunta- ja luontoelämysten ja oppimisen paikkoina (s.32). Nurmijärven luonto ja luonnonmateriaalit nähdään rikkautena. Lapsia opetetaan käyttämään luonnon antimia ja äänimaailmaa erilaisten ilmaisutapojen innoittajina (s.45).”

”Ympäristökasvatuksen tavoitteena on vahvistaa lasten luontosuhdetta ja vastuullista toimimista ympäristössä sekä ohjata heitä kohti kestävää elämäntapaa. Ympäristökasvatus sisältää kolme ulottuvuutta: oppiminen ympäristössä, oppiminen ympäristöstä sekä toimiminen ympäristön puolesta. Lähiluonto sekä rakennettu ympäristö ovat sekä oppimisen kohteita että oppimisympäristöjä. Luonnossa ja rakennetussa ympäristössä retkeily sekä ympäristön tutkiminen ovat tärkeä osa varhaiskasvatusta. Myönteisten kokemusten kautta lapsi oppii nauttimaan luonnosta ja lähiympäristöstä ja hänen ympäristösuhteensa vahvistuu (s. 48).

Nurmijärven varhaiskasvatuksessa työskenteleville päiväkodin johtajille sekä päiväkotien varajohtajille toteutettiin 8.2. – 16.2.2023 välisenä aikana arviointikysely nykytilasta sekä kehittämisen mahdollisuuksista. Vastauksia kyselyyn saatiin yhteensä 24.

Vastausten perusteella Nurmijärven varhaiskasvatuksen arjessa toteutetaan luonnossa olemista tarpeeksi 46 %:n osalta vastaajista. Puolestaan 54 %:n mielestä luonnossa oleminen ei tällä hetkellä toteudu tarvittavissa määrin. Vastausten perusteella päiväkodin lapsista retkeilee lähiluonnossa 1–2 kertaa viikossa 67 % ja 1–2 kertaa kuukaudessa 25 %. Merkittävimpiä lähiluontoon suuntautuvien retkien määrään vaikuttavia tekijöitä vastausten perusteella ovat henkilöstön määrä, henkilöstön luontoarvostuksen vähäisyys sekä asenteet ja hyvien, lähellä sijaitsevien retkipaikkojen puute erityisesti alle 3 – vuotiaiden lasten ryhmille.

Vastaajien mukaan lasten päivittäistä luonnossa olemista varhaiskasvatuksessa voidaan kehittää tai lisätä seuraavin toimenpitein:

- Henkilöstön tietoisuuden ja osaamisen lisääminen (9 vastausta)
- Säännöllisten lähiluontoon suuntautuvien retkien lisääminen (8)
- Päiväkotien pihojen suunnittelu, henkilöstön osallisuus suunnittelussa sekä luonnonmukaisuuden hyödyntäminen nykyistä enemmän (4)
- Henkilöstöressurssien riittävyyden varmistaminen (2)

Vastaajista 63 % kokee, että päiväkodin pihalla ei ole tällä hetkellä tarpeeksi mahdollisuuksia kosketuksiin luonnon kanssa. Vastaajat kehittäisivät/parantaisivat päiväkodin piha-alueita seuraavasti lasten luontokosketuksen lisäämiseksi:

- Puiden, pensaiden ja nurmialueiden sekä muun kasvillisuuden lisääminen (10)
- Piha-alueen luonnonmukaisten alueiden jättäminen osaksi pihaa (mm. uusien päiväkotien pihoille ja piha-alueiden uusimisen yhteydessä) (7)
- Piha-alueiden säännöllinen hoitaminen nykyistä paremmin (4)
- Istutuslaatikoiden lisääminen (3)

Voimassa olevan investointiohjelman mukaisesti koulujen ja päiväkotien pihojen ja leikkivälineiden kunnostukseen on varattu 300 000 euroa / vuosi vuosille 2023–2027. Varattu summa kattaa yhden pihan perusteellisen kunnostamisen vuosittain. Nurmijärvellä on 26 kunnallista päiväkotia.

Tilakeskus on osaltaan valmistellut aloitteeseen seuraavan vastauksen: Valtuustoaloite voidaan huomioida mahdollisuuksien mukaan uudis- ja peruskorjaushankkeissa.

Selvityksen perusteella todetaan, että varhaiskasvatuksessa voidaan lisätä lasten päivittäistä kosketusta monimuotoiseen luonnon mikrobistoon seuraavilla tavoilla:

- lisäämällä henkilöstön tietoisuutta ja osaamista aiheeseen liittyen mm. koulutusten ja pedagogisten keskustelujen avulla
- päiväkotien piha-alueiden luonnonmukaisuuden lisääminen ja ylläpitäminen sekä viherpihojen periaatteen noudattaminen määrärahojen puitteissa pihojen uudis- ja peruskorjauksissa

Esittelijä

Sivistysjohtaja

Esitys

Sivistyslautakunta päättää antaa kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle esittelytekstin mukaisen vastauksen valtuustoaloitteeseen.

Valmistelija

Varhaiskasvatuspäällikkö Marianna Kokko, puh. 040 317 2201

Päätös

Esitys hyväksyttiin.